

Doe het in Dronten

Op zoek naar een jeugdcultuur

Karin Ruigrok, projectleider Right Marktonderzoek, Zwolle

KIDS & JONGEREN

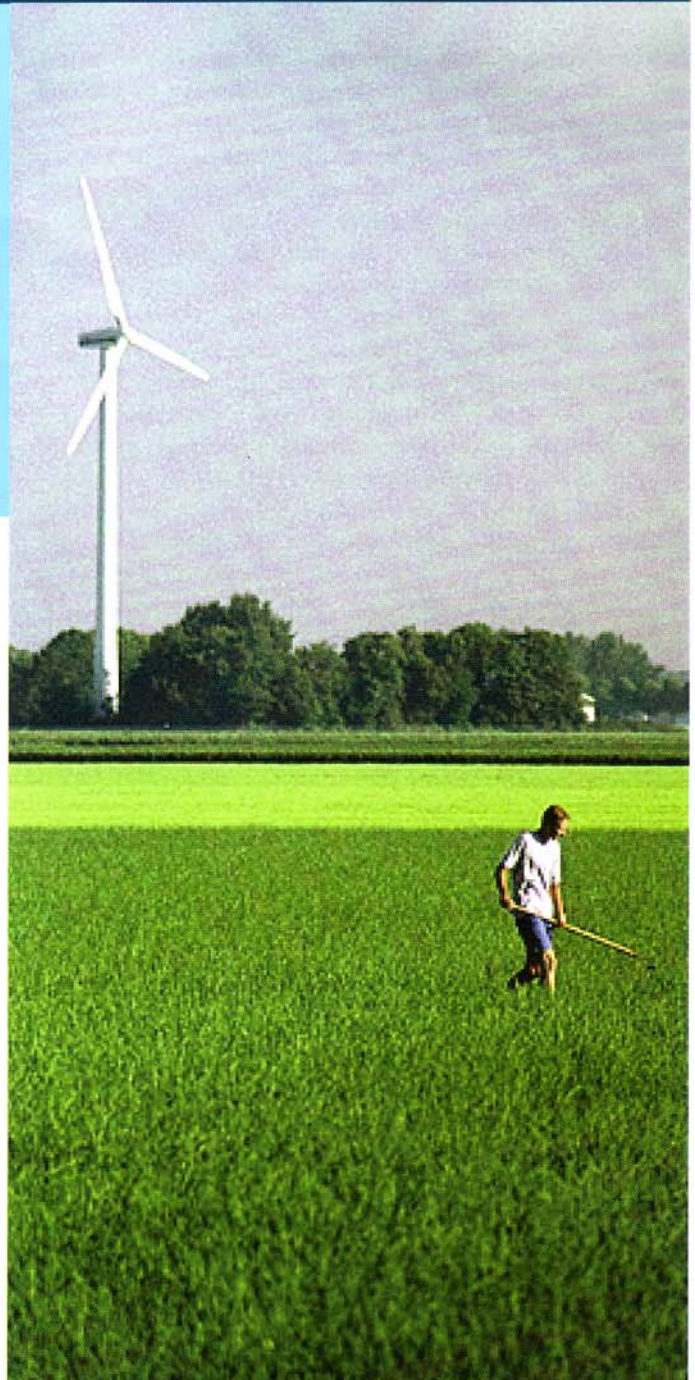
Doe het in Dronten! Zo lees je langs de grote toegangswegen naar Dronten op daar geplaatste borden. Dronten profileert zich als een actieve en bruisende gemeenschap. Samen met de dorpskernen Swifterbant en Biddinghuizen is zij goed voor circa 35.000 inwoners waarvan ruim 6000 jongeren (12 tot 24 jaar). Deze grote groep jongeren vindt Dronten echter vaak saai en heeft behoefte aan een levendig dorp met een gezellige uitstraling. Dit blijkt uit onderzoek dat Right Marktonderzoek voor de gemeente Dronten heeft uitgevoerd.

Paul Augenbroe kwam in het najaar van 2002 naar Right Marktonderzoek met de vraag of zij kon onderzoeken wat er nou werkelijk leeft onder de jeugd. Als beleidsmedewerker heeft hij soms zelf contact met jongeren en krijgt hij regelmatig feedback van gemeentelijke organisaties die zich op de jeugd van 12 tot 24 jaar richten. Augenbroe wilde echter nadrukkelijker en meer methodisch een aantal opvattingen van de jeugd zelf over hun woonplaats onderzoeken. Dit omdat het jeugdbeleid in Dronten momenteel een omslag maakt van een beleid dat eenzijdig gericht is op het bestrijden van probleemjongeren naar een meer integrale aanpak waarin alle Drontense jeugd en haar behoeftes centraal staan. Concreet betekent dit voor wat betreft de jeugdvoorzieningen tevens een omslag van een aanbodergericht naar een meer dialooggericht beleid. Het onderzoek moest daarom niet alleen de actieve behoeftes van de jeugd in kaart brengen, maar ook de latente behoeftes van deze groep beschrijven. Augenbroe: "Dat veel jongeren een discotheek willen is wel bekend. Maar voor een discotheek heb je een commerciële exploitant nodig. En het gemeentelijk jeugdbeleid richt zich slechts in beperkte mate op commerciële voorzieningen. Belangrijker is het streven naar meer actieve participatie van jongeren in het sociale en culturele leven. De aanknopingspunten daarvoor dien je als gemeente dan wel primair te zoeken in de wensen en behoeftes van jongeren zelf. En er moeten toch ook meer behoeftes zijn dan alleen een discotheek?"

Het onderzoek is uitgegaan van drie pijlers in de vrijetijdsbesteding van de jeugd, te weten sport, cultuur en uitgaan. Het biedt concrete actiepunten voor deze drie beleidsterreinen. Het onderzoek is gefaseerd opgezet: (1) deskresearch, (2) een verkennende fase en (3) een beschrijvende fase.

Om niet opnieuw het wiel uit te laten vinden, zijn in de eerste fase diverse rapporten en beleidsstukken, en een databestand van een vierjaarlijks GGD-onderzoek onder de jeugd, ter beschikking gesteld. In de deskresearch is een overzicht gemaakt van de beschikbare kennis uit de rapporten en op deze wijze werden de lacunes in de kennis over jongeren in kaart gebracht. Tevens bracht deze fase informatie op tafel die nog niet elders beschreven was, maar welke door de doelgerichte benadering uit het databestand kon worden gehaald.

Vervolgens gingen een tweetal onderzoekers (waaronder de directeur van Right, Hans Homma) de straat op om veld- en observatieonderzoek uit te voeren.

Deze fase van het onderzoek diende verschillende doelen. Zo konden de onderzoekers met eigen ogen de diverse locaties op het gebied van cultuur en sport aanschouwen en voldoende beslagen ten ijs komen voor de volgende fase in het onderzoek: de groepsdiscussies. Bars en sportverenigingen, skateramps en plekken waar jongeren elkaar buiten ontmoeten, werden overdag en 's avonds tot in de late uurtjes bezocht. Met de jongeren werden ter plekke korte verkennende gesprekken gehouden, met als doel meer feeling te krijgen met wat er onder de jeugd leeft. Dat werd aangevuld met een aantal diepte-interviews met jongeren thuis.

Sport of cultuur

Op basis van de verkregen informatie uit de verkennende fase werd de gespreksrichtlijn samengesteld en werden de selectiecriteria voor de groepsdiscussies opgesteld. Zo bleek dat de jeugd het beste kon worden ingedeeld naar interessegebied (naast een verdeling naar leeftijdsgroep), te weten sport of cultuur. Een andere meerwaarde van deze verkennende fase is dat zij een kader biedt voor de interpretatie van de uitspraken van de jongeren. Dit laat zich goed illustreren door het volgende voorbeeld. Bij de gemeente leefde het idee (op basis van een gesprek met jongeren enkele jaren geleden), dat allochtonen en autochtone jongeren uitstekend mengden in Dronten. Tijdens de groepsdiscussies werden echter opvallend vaak opmerkingen gemaakt over de allochtone jeugd in Dronten, die vaak ronduit discriminerend waren. De vraag was in hoeverre deze opmerkingen gebaseerd zijn op daadwerkelijke ervaringen met de allochtone jeugd, of dat zij berusten op de vooroordelen van enkelen. Doordat de onderzoekers het centrum van Dronten 's avonds in het weekend hadden bezocht, konden zij zelf zien dat groepen allochtonen nadrukkelijk aanwezig waren in het centrum van Dronten. Hoewel dit natuurlijk geen grond is voor discriminatie, bleek er dus wel degelijk een zekere dreiging van de aanwezigheid van een aantal allochtonen uit te gaan. Voor de gemeente Dronten dus een aandachtspunt in het nieuwe beleid.

In de derde fase van het onderzoek werden acht groepsdiscussies gehouden met in totaal 72 respondenten. Tijdens de selectie van de respondenten werd het landelijke beeld van een drukbezette jeugd die wantrouwend staat tegenover ambtelijke instanties bevestigd. Ondanks de beloning voor deelname was het niet makkelijk om telefonisch voldoende respondenten te vinden. Meer succesvol was de selectie via diverse netwerken, op straat en in scholen. De respons onder de Drontense jeugd was als geheel echter veel lager dan op grond van ervaringen in andere gemeenten kon worden verwacht. Dit wekte de indruk dat de een groot deel van de Drontense jeugd een passieve houding heeft. Dit vermoeden werd in de groepsdiscussies nog eens bevestigd.

Lovend over andere gemeenten

Het is opmerkelijk dat de Drontense jeugd negatief is over haar woonplaats en er niet trots op is dat zij er wonen. Daar waar jongeren toch vaak enige saamhorigheid vertonen en zich als een groep opstellen tegenover omliggende gemeenten, zijn de Drontense jongeren juist zeer lovend over andere gemeenten en tamelijk negatief over Dronten. De Drontense jeugd vindt zelf ook dat zij vaak langs elkaar heen leven. Er blijkt geen jeugdcultuur te zijn en de eilandjesvorming binnen de jeugd is groot. De diverse subgroepen binnen de jeugd mengen niet of nauwelijks en zijn daar ook maar ten dele toe bereid. Dit wordt in de hand gewerkt door de

sterk gespreide ligging van de diverse voorzieningen voor de jeugd. Binnen de eigen subcultuur (ontstaan door wijk, sport of hobby) voelt men zich veilig en vertrouwd. De drempel om daarbuiten te treden is erg hoog. Een belangrijke aanbeveling uit het onderzoek is dan ook dat de verschillende instanties die zicht met jeugd bezighouden meer dienen samen te werken en dat er een centrum zou moeten komen waarin de diverse voorzieningen zich gezamenlijk organiseren. De locatie van de Meerpaal, die in momenteel wordt gerenoveerd, lijkt hier in te kunnen voorzien.

Een ander opmerkelijk resultaat is dat cultuur als vrijetijdsbesteding nauwelijks leeft als actuele behoefte, maar wel zeker als latente behoefte bij de jeugd aanwezig is. Vaak wordt de jeugd afgeschrikt om deel te nemen aan de culturele activiteiten in Dronten doordat het wordt geassocieerd met verplichtingen. Veel jeugd zou bijvoorbeeld best wel eens willen proberen om te schilderen, om een muziekinstrument uit te proberen of om te ervaren hoe het is om als cabaretier op de planken te staan. Het huidige aanbod aan dergelijke activiteiten is teveel toegespits op een langlopende cursus onder leiding van een docent. De Drontense jeugd heeft behoefte aan een ongedwongen kennismaking zonder hiërarchische structuur. Ook op het gebied van sport speelt een dergelijke behoefte aan een grotere ruimte voor eigen inbreng in het verenigingsleven en de trainingen. Het bestaande sportaanbod is in Dronten wat betreft de faciliteiten uitstekend, maar zou in de communicatie naar de jeugd ook meer kunnen samenwerken.

Supermarkten en opticiens

Natuurlijk riepen bijna alle jongeren dat zij een discotheek willen in Dronten. Momenteel zijn de meeste uitgaansgelegenheden in Dronten toegankelijk voor 18 jaar en ouder. Met name de 15- tot 17-jarigen kunnen bijna nergens uitgaan binnen de gemeente. De achterliggende motivatie van deze behoefte aan uitgaan is dat de jongeren een plek willen waar zij elkaar kunnen ontmoeten. Faciliteiten die doorgaans als ontmoetingsplek voor jongeren kunnen fungeren heeft Dronten niet of onvoldoende. Zo zijn er geen terrasjes en wordt het (gedeeltelijk) overdekte winkelcentrum gedomineerd door supermarkten en opticiens. Om te beantwoorden aan de vraag van de jeugd naar een ontmoetingsplek kan de gemeente de randvoorwaarden creëren voor de vestiging van een discotheek. Het centrum van Dronten wordt momenteel heringericht en dat biedt ruimte voor nieuwe mogelijkheden. Een dynamisch (jongeren)centrum waarin ontmoeting centraal staat kan een aanzuigende werking hebben en de passieve sfeer van Dronten in de toekomst veranderen in een bruisende cultuur, waarin meer samen wordt ondernomen. Een levendige jeugdcultuur kan positieve uitstraling hebben op alle lagen van de bevolking.

De gemeente is met het onderzoek de dialoog aangegaan met de jeugd. Bovendien heeft de wethouder zelf gesproken met de respondenten tijdens een discussie na afloop van de presentatie van de onderzoeksresultaten. In hoeverre er politiek en financieel ruimte voor de Drontense jeugd kan worden gecreëerd is nog de vraag, maar, zoals Augenbroe het formuleert: "De stem van de jeugd staat door het onderzoek op de kaart en kan niet meer zonder meer worden genegeerd door volwassenen. Bovendien zijn voor het eerst in de Drontense geschiedenis alle instanties die zich met de jeugd bezighouden om de tafel gaan zitten om iets te organiseren. Dat is een stap in de goede richting."